

# DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

 Več naročnikov je pozabilo nam vposlati naročnino za tekoče leto 1903. Vljudno jih toraj opomnimo in prosimo, naj blagovolijo mali znesek takoj doposlati.

Upravništvo.

## Nekaj o časopisih ali vabilo na naročbo.

Naš list nastopi kmalu svoje 20. leto. Da vabimo pri tej priliki na naročbo, je vendar umevno samo ob sebi. Stari naročniki! ostanite nam zvesti vsi do zadnjega, in pridobite še kacega novega naročnika. To je naše vljudno vabilo, to naša skromna prošnja ob pragu starega leta.

Mnogo mnogo je še dandanes ljudij, ki utegnejo naše vabilo kratkomalo zavriniti, češ: „Čemu mi bo časopis?“ Ti ljudje prezirajo časnikarje; njih ogromni pomen in tudi njih veliki trud jim je neznana reč. In kar je še najbolj žalostno, so to z večine taki ljudje, ki se imenujejo dobre katoličane! Koliko store sovražniki katoliškega imena za svoje časnikarstvo! Lahko potem stoje taki listi res na vrhuncu našega časa, in kaj čuda, da se zato protikatoliški časopisi tudi katoličanom dopadejo in da raji po njih segajo, ker imajo več obsega, lepše slike, bolj zanimive raznoterosti in so bolj ceni. Tudi katoliški listi bi se mogli vsestransko povzdigniti, ko bi ne bili naši ljudje tako malomarni in brezbrizni, ko bi si bolj obilno naročali časopisov, jih redno plačevali in po možnosti tudi dopisovali. Potem ne bi bilo težko tekmovati z drugimi toliko hvaleženimi listi.

Kakor rečeno, časniki in časnikarji so prav na slabem, z velike večine za to, ker ne poznamo njihov velicega, važnega pomena. Sloviti kardinal Manning je o tem napisal tele duhovite vrstice:

„O časopisu moremo reči, da je neka srednja reč med glasom in med knjigo. Glas ni, ker govori, a se ne sliši. Knjiga ni, ker je samo pola papirja ali list, ki se dan za dnem ali vsak teden pošilja med svet. Kdor spisuje knjigo, dolgo časa premišljuje, preudarja, piše, piše, in delo vsacega dneva položi na stran, dokler ni vse gotovo. To da potem tiskati in se veseli svojega uspeha, če se proda 1000 iztisov. Mnogi kupijo knjigo, a je ne bero; mnogi jo bero na pol, a jo položijo v stran; drugi spet jo bero, a je ne umejo. Delokrog knjige ni velik, nje usoda je polica, prah in pozabljenost. Časopis pa trka vsak dan ali vsako soboto na naša vrata, naj mu odpremo. Majhen je, tako

da se ga tudi lenuh loti brati, jasno govori, da tudi priprosti ume. Tisočim na enkrat govori. Iz same radovednosti ga ljudje bero, iz samega dolgega časa govore o tem, kar je notri. Časopis misli za ljudi, a ti te misli premlevajo pri zajuterku, kosilu, večerji. Tako postane časopis glas, ki se sliši na daleč in široko. V našem 19. stoletju ga ni sredstva, po katerem bi zamogel ljudem govoriti bolj hitro, bolj jasno, bolj gotovo kakor po časopisih. Knjige krožijo samo v v malih krogih, glas ne sega iz cerke ali dvorane ven: časopis pa govori povsod, kamor ga nese morje ali pošta.“ Tako govori o časopisih jako modri in globoko misleči kardinal.

In ti praviš: „Čemu mi bo časopis?“ Da ga bereš in tako kaj izveš, se podučiš, razvedriš. Časopis naj ti je šola, ki naj ne vzbuja strastij, ampak te odgojuje in poučuje. Saj ne veš vsega in ne umeš vsega, zato daj se podučiti: Vrh tega pa: potom časopisja hoče protikrščanski duh narode odvrniti od prave sreče in blaginje, ki sloni edino le na Kristusu. Mar se bomo njemu, ki nas napade s kolom, v bran postavili s cunjjo? Smešno! Torej: proti slabim časopisom postavimo dobre, te naročajmo, podpirajmo, berimo, dajmo brati drugim, razširjajmo. Kdor ume duh časa in je moder ter tudi želi po moči pomagati, si bo naročil svojim razmeram primeren časopis, a kdor misli dandanes živeti brez časopisov, ali duha časa ne ume ali pa noče nič storiti v obrambo največjih narodnih svetinj; vere in narodnosti.

Da je namreč nam Slovencem vojevati tudi hud narodnosten boj proti mogočnim sovražnikom, kdo ne vé, koga ne boli v dno srca to dosledno in premišljeno preziranje ter zatiranje nas Slovencev? Ena pot tozadevne rešitve je spet časopis: tu se budi, utrjuje in razvija narodna samozavest ter vzbuja odpor proti nasprotnikom.

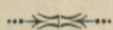
To je pomen in naloga časopisja. To nalogo hočejo vestno vršiti tudi zanaprej naše male „Dolenjske Novice“. Ne zaničujte jih, ne vi somišljeniki, ne vi nasprotniki, ker so male: tudi mala kaplja izvotli skalo z vstrajnostjo, ali ne? Treba nam le vstrajnosti, in „Novice“ jo imajo, če ne veliko vsaj nekaj. Pomislite vendar, pri naših hitrih in viharjih časih bodo že 20. leto nastopile. In vstrajno delujejo za dve veliki ideji: krščanstvo in slovanstvo. V tem je naš blagor in naša rešitev, kar je temu nasprotno, to bodo pobijale odločno pa brez sovražstva, zavijanja, osebnostij. In ker so „Dolenjske Novice“, se morajo pred vsem ozirati na naše razmere in njim primerno morajo biti

pisane. Tudi v vojski so različne vrste vojaki: pešci, topničarji, konjeniki itd. A vsak po svoje koristi celokupnosti, vse po enem kopitu se ne da nategniti in napraviti. Času primerno bodo „Novice“ v prihodnjem letu večkrat kaj spregovorile o socialnem vprašanju, za katero je pač še vse premalo zanimanja! Skrbele bodo tudi za zabavo. V „Listku“ pride spet „Rimski romar“, ki ima še skoro za celo leto gradiva iz potne torbe. Prihodnje leto bo pripovedoval o Rimu in njega znamenitostih, kolikor moč poljudno, kar bo drugi del onega potopisa. Poleg tega pa bo v „Listku“ še včasih kaj družega. „Domače“ in „Razne“ bodo tem bolj mikavne in raznolične, čim bolj pridno se bodo oglašali dopisniki, kojih število je od lani precej naraslo. Da bi jih bilo le še več: prosimo, poročajte pridno!

Da bodo pa mogle „Novice“ toliko prinesti, zato smo se odločili, da bomo tudi odslej večkrat in po potrebi listu dodali prilogo, a za isto ceno dveh kron. Kaj hočete še več!

Še nekaj. Očitano se nam je, da škodujemo našemu Amerike željnemu ljudstvu s tem, ker vsprejemamo inserate prevoznih družb, ki prevažajo potnike v Ameriko. Koliko pa šele potem škodujejo večji, bolj razširjeni listi, ki pa ravno tako prinašajo take inserate kakor mi! Toda, da se nam ne očita sebičnost in kdo ve kaj še vse, zato izjavimo danes, da „Dolenjske Novice“ nikdar več ne prinesó na novo inseratov prevoznih družb v Ameriko. Upamo, da storé isto tudi drugi listi, a čeprav ne, mi tega ne storimo nikdar več.

To hočejo, to obljublajo „Dolenjske Novice“. — Uredništvo se bo tudi zanjepotrudilo vestno in natančno ustreči naročnikom in bralcem, katere s tem še enkrat vljudno povabimo: Naročite se čimprej na „Novice“. Ne samo koristij imaš od tega, ampak tudi dobro delo, ker pomagaš širiti pravo krščansko omiko našega slovenskega naroda. **Uredništvo „Dol. Novic“.**



## Gospodarske stvari.

### Nekoliko o gozdnem gospodarstvu.

Sedaj v zimskem času, ko vsa poljska dela mirujejo, ima kmetovalec opravila pa v gozdu. Gozd je pri naših kmetijskih gospodarstvih neobhodno potreben. Iz njega dobivamo 1. raznovrsten les, kakor: tesarski (tramovi, hlodi, kolji), za razne druge izdelke in za kurjavo (polena, oklesčki, dračje, hlodi, štori, panji in korenine), 2. lubje, 3. steljo, 4. gozdno krmo in 5. gozdno sadje. Največjo vrednost poleg lesa za kurjavo ima stavbinski ali tesarski les za zračne prostore. Tak les nam daje smreka, jelka, mecesen, bor, javor, brest, vsekakor tudi jerebika, breza, jelša in za bolj zaduhle prostore kakor kleti in vodnjake — hrast. Zelo važen je nadalje les za razne izdelke in sicer obrtni les za deske, podboje, late i. t. d. dobivamo od smreke, jelke, bora, bukke, hrasta, javorja; les za vodne cevi od hrasta, borovca, mecesna, smreke in jelke. — Kolarski les za osij in platišča dobivamo od bukke, gabra, bresta, hrasta, jesena in breze; za pësti od hrasta, jesena in bresta; za prečke od hrasta in jesena;

za oje, sore, vage in lojternice dobimo les od breze, akacije, jesena, bresta, hrasta in smreke; za smuke (sanice) pri sanah od bukke, hrasta, bresta, breze in jesena; za podseke in vlačje pri plugu bukke; za plugove ročice hrast, jesen in brest; za samokolnice breza, jesen, hrast in bukke. — Sodarski les za suhe sodčke igličasto drevje, bukke, breza in topol; za sodove s tekočinami hrast, za brente javor, mecesen; za vodne čebre, mlečno posodo in podobne stvari igličasto drevje. — Obroče delajo iz brezovih, leskovih, hrastovih in jesenovih palic. — Košarski les za fine pletenine daje ričkova vrba, pletarska in potočna vrba; za bolj grobo robo iva, leska in borove korenine. — Mizarski les daje javor, jesen, hrast, mecesen, jelka, smreka, bor in topol. — Strugarski les bukke, gaber, breza, jerebika, tisa, brinje in dren. — Rezbarski les za niške, skledje, krožnike, sekalne deske, žlice, kônote in sedla daje lipa, javor, bukke, jelša, topol, verba; za igrače lipa, javor, topol, smreka, cemprin; za tobačnice in pipe breza in maklen. — Gospodarski les za lestve in jasli smreka, za kline mlade smreke in hrasti; za sekire bukke, hrast, jesen, klen; za držala pri motikah, lopatah i. t. d., dá jesen, brest, breza in bukke; za cepce gaber, za senene vile breza in hrast, za coklje bukke in breza; za drevesne kole in za hmeljeve preklje mlado črno drevje; za količje po vinogradih hrast, kostanj, akacije, bor in drugo; za fižolovo in grahovo natičje mlado igličasto drevje in tudi veje listnatega drevja (vrba, jelša). — Les za škodlice: mecesen, hrast, smreka, bor, bukke, jelka in topol. — Les za žveplenke, škatlje in sita: smreka. — Les za puške: maklen, breza in oreh. — Les za godala: za godala na lok, jelka, za pihala klen in murba.

Poleg teh glavnih pridelkov dobivamo iz gozda lubje za česlo, steljo, gozdno krmo in gozdno sadje. Znano je, da je pri naših kmetijskih razmerah zlasti pridobitev stelje za našo živinorejo neobhodna potreba, istotako umé si marsikateri gospodar z napravo česla precejšen denar iz gozda dobiti, tudi pasemo preveč po gozdih v škodo mlademu naraščaju samo, da si njegov pridelek obrnemo na korist. In slednjič moremo dobro izkoriščati oziroma prodati gozdno sadje želod, žir, ježice, kostanj i. t. d.

Če potem primerjamo, kako mnogostransko se dá vse izkoristiti, kar raste v gozdu, z dejanskimi razmerami, kako se navadno posebno pri sečnji in podelovanju lesa nič ne pazi nato, da bi se vsi gozdni pridelki primerno svoji vrednosti in porabnosti izkoristili ne gledé na to, da se za oskrbovanje in negovanje gozdov premalo stori, tedaj opazujemo ravno pri gozdnem gospodarstvu neodpustno nebrižnost, nevednost, potratnost in lehkomiselnost zlasti pri prodaji, ko se navadno les v podelovanje večinoma povprek prodaja lesnim trgovcem. Gozdno gospodarstvo postaja pa dandanes vedno važnejše in zahteva racionalne oskrbi. Umen gospodar — lastnik malega gozda — ravnal se bode po tem-le navodilu:

1.) Gozdna drevesa smatral bode liki druge kulturne rastline potrebnim oskrbi in negovanju, t. j. skrbel bode, da bodo mogla ista primerno

svoji naravi se razvijati, da ne bodo trpela pred gozdnimi sovražniki, škodljivci i. t. d.

2.) Meje gozdnih parcel bode imel določno in očitno zaznamovana.

3.) Gozdno gospodarstvo si bode tako uredil, da bode dobival po potrebi manjše pridelke iz njega (n. pr. listje, drva); pregosto mlado drevje in goščo bode izsekoval, sploh bode prišel pogostoma v svoj gozd in se prepričeval o njega stanju.

4.) Pri prodaji stavbinskega in lesa za kurjavo, ko se gre za večjo količino, bode pri sečnji in podelovanju lesa če le mogoče, sam navzoč ali pa bode imel dovolj zanesljivega nadzorstva, da se na ostalem gozdnem drevju, zlasti mladim ne godi kvara. Prodal bode le na mero, navadno si postranske odpadke (veje, lubje, trske i. t. d.) pridržal in če mogoče, bode posekanje, spravlanje in izvažanje iz gozda sam izvršil.

5.) Za lastno porabo stavbinskega lesa držal se bode teh načel: a) Les bode sekal po zimi. b) Debla, katere namenimo za stavbe, se posekajo pri tleh. c) Nobenega kosa, katerega smo namenili za stavbo ali za razne izdelke, ne smemo porabiti za kurjavo. d) Tesarji ne smejo preveč obtesati debel, katere smo oddali za stavbo ali za razne izdelke in sicer tudi takrat ne, ako smo se pogodili, da bomo oddali okrogle. e) Posebno dobrega in redkega lesa ne smemo porabiti tam, kjer si s slabšim lesom brez škode lahko pomagamo. f) Tam, kjer mora les dolgo trpeti, ne rabimo slabega lesa, ker bi sicer slabši les večkrat morali nadomestiti z drugim. g) Tesarski les naj ne bode nikdar predebel, posebno ne pri stavbah, če tudi ga dotičnik zastonj dobi; s tem le tesarjem povzročimo preveč dela in se tudi stavbe po nepotrebnem preobložijo z lesom. h) Pri tesarjih je treba paziti, da ne potratijo po nemarnosti preveč dobrega lesa za zagozde in za slične ostrorobate kratke kose. i) Vsak majhen nedostatek pri stavbah je treba koj popraviti, dokler ne postane večji ter bi njegova odstranitev zahtevala tudi več lesa. j) Lesa, katerega hočemo rabiti za stavbe ali za razne izdelke, ne sekajmo še le takrat, kadar ga rabimo, ampak vedno 2 do 3 leta prej in sicer v primernem času. k) Vedno bode imel vsaj majhno zalogo stavbinskega lesa pri svojem gospodarstvu.

6.) Les za kurjavo sekal bode toliko popred da bode imel vedno dovolj suhega v porabo. Pri tem bode skušal boljše blago prodati, slabeje: šture, veje i. t. d. porabil bode doma. Da si prihrani drv, nabavil si bode štedilnik, vsaj za poletni čas, ter bode po mogočnosti malo rabil ognjišč, ki potrebujejo ne le več kuriva, ampak tudi jedil ne skuhaajo tako hitro.

7.) Po krajevnih razmerah in z najboljšo izkoristitvijo gozdov skušal bode dobivati ponavljajoče dohodke iz njega s prodajo lesa za razne obrtne in gospodarske potrebe, s prodajo lubja, stelje in gozdnega sadja (n. pr. žolod, kostanj i. t. d.)

8.) Skrbel bode za primerno pomnoževanje v gozdu, bodisi, da si sam ustanovi gozdno drevnico za lastno porabo in za prodajo svojim sosedom, bodisi, da si nakupi v drugih takih nasadih

zadostno število gozdnih mladik, s katerimi bode izsekane goličave na novo zasadil.

9.) Pazil bode, da se mu ne bode godila gozdna kvara in tatvina.

10.) Ogibal se bode dragih gozdnih pravn.

## Politični pregled.

Svet je nestrano pričakoval, kako pot bo hodil novi papež v politiki, s kom bo držal, koga bo ščitil in koga ne, ali se sploh ne bo vtikal v politiko ali se bo. In sedaj je sv. Oče Pij X. sam spregovoril kratko, a jasno. Bilo je to 9. novembra, ko je v prvi nekaterim kardinalom podelil kardinalski klobuk in imenoval nekaj škofov. V svojem nagovoru je povdarjal, da je zaman skušal odkloniti papežko čast, da se je pa končno vdal volji božji. Poskušal bo ohraniti čisto vero v blagor vseh. Papež mora biti v vodstvu cerkve prost in od nobene druge oblasti odvisen. Zato obžaluje ne samo v zavesti svoje dolžnosti, ampak tudi v svetosti od njega podane prisege, v tej zadevi cerkvi storjene krivice. Papež je nato izrazil svoje začudenje nad radovednostjo, s katero so pričakovali, kako bo vladal, ker vendar ne more hoditi po nobeni drugi poti, nego po oni, po kateri so hodili njegovi predniki. Sveti oče je zavrnil mnenje, da se papež ne bi smel baviti s politiko, ker je nemogoče ločiti politiko od papeževe učiteljske službe glede vere in npravnosti. Imeti mora zveze s poglavarji držav in z vladami, da more zagotoviti varnost in prostost katolikom. Pij X. je končno povdarjal, da žal tudi on ne bo videl zmage resnice in pravice, kakor tudi njegovi predniki niso tega doživeli. Vedno pa se bo kljub temu trudil resnico utrjevati mej vsemi dobrimi ljudmi in jo razširjevati mej onimi, ki niso izrečno slabe volje. — Sedaj vedó radovedneži, pri čem so. Novi papež tudi za las ne bo odstopil od svojih pravic, dasi je sicer jako mil, ljubeznjiv in prizanesljiv. Zanimivo je v tem oziru tudi, kako sodi papež o Francozih, ki so se sedaj spravili nad redovnike in samostane. Pravi: Francosko politiko se mora imenovati brezbožno. S tem, da se verniki zatirajo, skušajo ponižati Krista samega. Zato se morajo verniki trdno okleniti Krista. Z vsako najmanjšo napako dajo brezbožnim nasprotnikom priložnost za nove napade. Cerkev ne pripada nobeni stranki. Saj so tudi republike, v katerih imajo katoličani popolno prostost in pravico. Kardinal nadškof iz Baltimora mi je nekda pripovedoval, kako prijazno je bil sprejet od predsednika Roosevelta, dasi ravno je ta protestant. Kako boljše je stališče katoličanov na Angleškem in na Nemškem v primeri s francoskimi katoliki?

Katoliška narodna stranka sedaj prav pridno prireja križem dežele ljudske shode. Tu razlagajo govorniki krivice, ki se gode našemu ljudstvu, posebno še kmetu, radi samopašnosti liberalcev, ki ne pripuste razširjenja volilne pravice. In da imajo liberalci toliko moč v rokah, je kriva njih uprav izdajalska zveza z Nemci, ki še vedno traja celemu narodu v škodo. Če njega voditelji ne sprevidijo te škode, mora pač narod sam govoriti odločno in jasno besedo, in si izbrati voditelje, ki res delajo za narod, in ne zase. Pripomniti treba, da se po raznih shodih pristaši narodno-

napredne stranke obnašajo jako neotesano in surovo. Somišljeniki! udeležujte se shodov v obilnem številu, kjerkoli jih priredi naša stranka in jasno boste spoznali naš položaj.

V državnem zboru se je ministerski predsednik nekoliko znosil nad ogrskim ministerskim predsednikom, a ta je ravno tako storil z našim v ogrskem državnem zboru. Brščas sta se moža zmenila, da bosta pokazala „korajžo“ in drug po drugem udrihala, potem bodo pa poslanci rekli: „Lejte, kako možato se je potegnil za naše koristi!“ Sama komedija! V resnici pa se nam Ogri čedalje bolj vsedajo na vrat in nas molzejo radi popustljivosti naše vlade. Potem je finančni minister Böhm-Bawerk predložil za prihodnje leto proračun. Po tem proračunu bode vseh dohodkov 1.737.509.991 kron, stroškov 1.734.771.291 kron, torej preostanek 2.738.700 kron. V primeri k proračunu za tekoče (1903) leto je več dohodkov 6.859.907 kron, več izdatkov pa 4.539.034 kron, tedaj večjega preostanka 2.320.873 kron.

Med drugimi postavkami zanimajo nas sledeče: državni prispevek za zgradbo mostu čez Savo in Krko pri Brežicah 20.000 K; za popravo karlovške državne ceste med Jugorji in Metliko 40.000 K; za brezobrestno posojilo vinogradnikom 320.000 K. — Nato je govoril dr. Koerber in trdil mej drugim, da je avstrijska vlada pravična vsem narodom. Proti temu je govoril v imenu „Slovanske zveze“ dr. Ploj ter živo opisoval krivice, ki se godé Slovincem pri vojaštvu, pri šolah, pri uradih, sploh povsod; zlasti je povdarjal žalostne koroške razmere, koder Slovenec v svojem jeziku niti pravice ne najde. In taka vlada je pravična. Iz Koerberjevega odgovora se je dalo posneti, da ga ni volja popraviti nam storjenih krivic. Splošno so vse stranke nezadovoljne s sedanjo vlado in prav lahko mogoče, da obstrukcija razbije ta državni zbor.

Za nove topove bo zahteval vojni minister 38 milijonov kron. Naredili jih bodo okrog 3000. Delo se bo razun cevi izročilo zasebnim tvrdkam. Vse se bo zgotovilo doma. To je vsaj nekaj, da naši davki ne bodo romali v tuje žepe, ali tudi tu bo imela le velika industrija svoj dobiček. Kolikim posestnikom bi se ne bilo treba izseljevati v daljno Ameriko, ako bi jim naklonila država podporo, mesto da skrbi za nepotrebne topove v toliki meri!

Naučni minister Hartel je precej nevarno obolel, a se mu je že zboljšalo. Brščas potem odstopi.

Nemški cesar bo kmalu popolnoma zdrav. Pride na zimo baje v južne Tirole.

Laški kralj in kraljica sta bila na Angleškem.

## LISTEK.

### Poročila iz kitajskih misijonov.

Gotovo bi že marsikateri čitatelj „Dolenjskih Novic“ rad zopet kaj zvedel o naših treh rojaki in misijonarjih v daljni Kini. Zadnjič smo že le spremili P. Baptista v hribe, v Upetze, kjer mu je bil odločen misijonski delokrog. Zdaj bi pa gotovo marsikdo rad vedel, kako se mu godi, ali je sploh še živ, ali je kaj veliko paganov že spreobrnil i. t. d. Zlasti Topličanje najbrže že težko čakajo kakega poročila o svojem domačinu. In to zlasti še radi tega, ker so brali v

letošnjem Koledarju družbe sv. Mohorja poročilo iz delovanja P. Veseljko Kovača.

Zato dovolite, g. urednik, zopet mal kotichek v vašem cenjenem listu, da moremo tej želji ustreči. Sicer nimamo bogvekakovo obširnih poročil. Le troje malih pisem leži pred nami, iz katerih hočemo posneti glavne reči.

Najprvo moramo sporočiti, da se je število naših rojakov-misijonarjev zmanjšalo za eno osebo. „Gotovo je brat Urban Žele umrl!“ si morebiti vi zdajle mislite. Počasi! vse bodem povedal! Hvala Bogu, brat Urban nam ni umrl. Res smo poročali v 4. letošnji številki „Dolenjskih Novic“, da je nevarno zbolel in da je malo upanja, da okreva. Dobil je namreč drugi hudo kolero. Bil je res v bolnišnici dalj časa in bil že popolnoma pripravljen na odhod iz tega sveta. Toda božja previdnost, ki marsikdaj tako čudovito vodi človeška pota, je drugače odločila. Brat Urban je zdaj zopet med nami na Kranjskem, biva sedaj pri nas v Novem mestu. Kako se je pa to zgodilo?

Neki pater misijonar je nevarno zbolel. Bolezen je minila srečno, toda revežu je zatemnila um. Znorel je! Da takega misijonarja ne morejo rabiti v tako nevarnem stanju, kakor so zdaj kristjani na Kitajskem, da jim je le v napotje in v nadlego, to je po sebi umljivo. Kaj toraj začeti z njim? Domov v Italijo ga poslati, bi še najbolj kazalo — bil je namreč Italijan. Toda kdo naj ga spremlja, ko so vsi drugi tako neobhodno potrebni pri misijonu. Žetev je namreč velika, toda delavcev silno manjka. V tem času je pa slučajno naš brat Urban okreval od svoje bolezni. „Kaj ko bi šel br. Urban, ki je tudi zelo slaboten z njim v domovino? Ako bi se doma pozdravil in utrdil, prišel bi lahko nazaj!“ tako je določil misijonski general-vikarij.

Brat Urban je seveda silno težko šel iz priljubljenega misijona. Ali pokorščina je velela tako. In res, kmalu po Veliki noči sta odrinila iz Kitajske.

Da ta vožnja za Urbana ni bila prijetna, si lahko mislimo. Biti sam ves bolehen in betežen, poleg tega pa še skrbeti za norega človeka in to na tako dolgem morskem potovanju, to, menim, gotovo ne more biti posebno prijetno. Vendar prišla sta srečno v Evropo, v Rim, kjer je ostal bolni pater, da se pozdravi.

Tako je toraj prišlo do tega, da se je moral br. Urban povrniti v domovino, da se je zmanjšalo število slovenskih misijonarjev na Kitajskem.

Kaj pa s P. Baptistom?

Kakor že rečeno leže pred nami tri pisma. Ne! pa saj to niso pisma, to so le pismica. Mala po obliki, še manjša po vsebini. Iz teh pismic povzamemo sledeče:

Splošno se P. Baptista zelo dobro počuti mej kitastimi kristjani. Ves navdušen in goreč je za njih dušni, pa tudi za njih telesni blagor.

Za njih dušni blagor, pravim, je ves goreč. Neumorno se namreč trudi, da bi jih kolikor mogoče veliko pridobil za Kristusa, za edinozveličavno sv. cerkev. Podučuje v šoli, v cerkvi — ako se sme kapelica, v kateri mašuje, tako imenovati — in tudi zunaj, kjer se le ponudi kaka prilika. Zato je pa tudi dosegel lepe vspehe. Sam piše 21. avg. t. l.:

„Od kar sem prišel sem v Upetze, t. j. od meseca maja 1902 pa do zdaj sem krstil okrog 330 odraslih kitajcev. To so lepi vspehi, katerih pa nikakor ne morem in ne smem sebi in svojim besedam pripisovati, ampak edino Bogu. Zakaj „ne oni je kaj, ki sadi, ali ki priliva, ampak Bog, ki daje rast“, kakor piše že veliki misijonar narodov, sv. Pavel. Zato pa tudi jaz iz dna svojega srca hvalim Boga in mu čast dajem zato. Vendar me to silno veseli in navdušuje. „V Bogu in za Boga pogumno dalje“, to je moje geslo. V teku prihodnjega leta jih upam še več pridobiti in krstiti — seveda, ako blagoslovi dobri Bog naše delo. Podučujem v treh katehumenskih šolah. V eni so dečki, katerih je precej, v drugi so možiki, katerih je hvala Bogu — tudi lepo število, v tretji so pa žene. Največ uspehov se doseže pri dečkih in pri možkih. Tem lahko dopovem in jih prepričam o njih zmoti. Z ženskami je pa pravi križ. Silno težko je namreč izvleči iz njih trdih glav vse stoterne predsodke in pred vsem paganske vraže in zmote.“

(Konec sledi.)

## Domače vesti.

(Osebne vesti.) Vodstvo okrajnega glavarstva ljubljanske okolice prevzame svetnik deželne vlade in dosedanj vodja okrajnega glavarstva v Rudolfovem g. B. Friedrich; okrajni glavar v Postojini, g. baron Rechbach, prevzame vodstvo okrajnega glavarstva v Novem mestu — Absolvirana učiteljska kandidatinja gđ. Marija Bučar iz Ljubljane je imenovana za provizorično učiteljico v Starem trgu pri Črnomlju. — Provizorični učitelj gospod Ivan Žnidaršič v Metliki je imenovan za provizoričnega učitelja na meščanski šoli v Krškem.

(Umrl) je dne 25. novembra v visoki, častitljivi starosti 82. let g. Gabrijel Elbert, oče mil. g. prošta dr. Seb. Elberta. Dolga, huda bolezen mu je bila mnogo olajšana vsled skrbne ljubezni njegovih sinov. K pogrebu dne 27. nov. ob polu 9. uri dopoldne došlo je poleg č. oo. frančiškanov in usmiljenih bratov, dokaj gg. duhovnikov iz dekanije ter prav zares obilo novomeške gospode in tudi meščanstva izkazat rajnemu zadnjo čast; čeprav je bil čas za pogreb nepripraven, bila je udeležba izredno velika. Truplo je bilo potem prepeljano v Ljubljano in tam pokopano. Mrtvaški spreved je vodil na tukajšnje pokopališče mil. g. prošt sam. V Ljubljani ga je med obilno azistenco pokopal visokoč. g. arhidijakon Tomaž Kajdiž, stolni kanonik. — Svetila blagemu možu večna luč! — Osmi po rajnem gospodu bo v sredo 2. decembra ob polu 8. uri v kapiteljski cerkvi.

(Umrla) je gospa Margareta Detela, posestnica v Moravčah, mati visokočislana, blag. gospoda šolskega svetnika dr. Frančiška Detela, stara 76 let. Blagemu gospodu je Vsemogočni v manj ko enem letu vzel dve najljubši osebi: vzgledno soprogo in sedaj ljubljeno mater. Splošno sožalje je torej lahko razumljivo. Naj v miru počiva blaga žena!

(Umrl) je v Beli Cerkvi umirovljeni učitelj g. France Cetelj v 81. letu svoje starosti.

(Poroki.) Dne 28. t. m. se je poročil g. dr. M. Skerlj, c. kr. sodni adjunkt v Novem mestu z gospodično Božo Srebre. — Poštni oficijal v Novem mestu g. Ivan Dovjak, z gđ. Viktorijo Juranovo.

(Gospojno društvo) ima svoj I. letni občni zbor dne 9. t. m. ob polu 5. uri popoldne v navadnem zbirališču. Ko bi ta shod ne bil sklepčen, je ob 5. uri istotam z istim dnevnim redom drugi občni zbor.

(Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov) v Novem mestu napravilo je 15. m. m. zabavni večer s petjem in predstavo. Pevski zbor je prav častno rešil svojo nalogo. „Što čutiš Srbije tužni“, peli so zares izborno. „Slovo“ je tudi dopadlo, če prav smo je že slišali. Zbor „Svoji k svojim“, pa ni ugajal, sicer so ga peli dobro, a je za poslušalce težka skladba. Čemu iskati tako težkih stvari in tako malo domačih! Tak izvrsten zbor jih že zmore, a užitka poslušalci nimajo dosti. Raji kaj domačega! „Zauber France“ nam je jako spretno razkladal in razkazoval in opeval svoje prednosti in vrline. Moral je ponavljati in vzbudil gro-movit smeh. „Črevljar“ sicer ni kdo ve kako duhovita in pomembna šaloigra, a za smeh in zabavo skrbi prav izdatno, zlasti če igrajo vsi tako dobro, kakor so to pot. Zlasti Blaže in Tonček sta dobro opravila, isto smemo reči o zdravniku Lopniku. Dvorana je bila natlačeno polna, kar kaže, da so predstave naših rokodelcev dokaj priljubljene. Samo lepih domačih in pristrčnih pesmij nam kaj zapojte!

(Vabilo k občnemu zboru) kmetijske podružnice novomeške, ki bo v četrtek, dne 10. decembra 1903, ob dveh popoldne v hiši g. Jakšeta v Novem mestu („pri Slonu“). Spored: 1. Poročilo o delovanju l. 1903. 2. Poročilo o računih. 3. Volitev novega odbora. 4. Volitev računskih pregledovalcev. 5. Predlogi za občni zbor v Ljubljani. 6. Strokovna razprava o vprašanju: „V čem kaže zboljšati dolenjsko kletarstvo.“ Poročevalec gosp. vinski nadzornik B. Skalicky. Če ob zgoraj določenem času ne pride zadostno število udov, se bo pol ure pozneje vršil drug občni zbor z istim vspešnim ne glede na število navzočih.

Odbor kmetijske podružnice v Novem mestu.

(Občni zbor kmetijske podružnice) bo letos v četrtek 10. t. m. (glej „Vabilo“). Opozarjamo na to vse naše p. n. ude, da se ga za gotovo udeležijo. Saj uglednejši naši go-

spodarji naj bi ne zamudili te prilike, da se posvetujejo skupno v eni in drugi kmetijski zadevi! Ako se boljši gospodarji ne bodo udeleževali zborovanj, se tudi od malih gospodarjev kaj takega pričakovati ne more. V tem oziru morajo dajati naši boljši gospodarji dober vzgled in spodbudo svojim sosedom! Le pogledimo v druge dežele, kako se zbirajo kmetovalci k takim zborovanjem, kako se brigajo za svoje interese in kako se potegujejo za koristne sklepe, ki se delajo pri takih prilikah! Pri nas pa vse spi! Pri nas je vsak zadovoljen, da dobi društveni list in pa tista drevesa ali trte, ki so mu namenjene kot članu. To ni prav! Letos so tudi volitve v odbor, kar more vsakega člana toliko bolj vneti, da pride k zborovanju. Tudi je na vspešnem zanimiva in času primerna razprava o vprašanju: „V čem kaže zboljšati dolenjsko kletarstvo?“ Spre-govoriti bo tudi besedo o tem, kako se bodo oddajale trte znanprej, ko preneha podpora za trtnico itd. Povoda je tedaj dovolj, da se udeležimo zborovanja polnoštevilno in da ne čepimo doma pri takih prilikah. Zavedajmo se svojih stanovskih dolžnostij in pridimo 10. t. m. gotovo na občni zbor kmetijske podružnice!

(Kletarski tečaji.) Kmalu ni tako potrebnega pod-uka, kakor so kletarski tečaji za vinogradnike. Moramo pri-poznati, da velika večina istih še dandanes ne vé, kako je treba z vinom ravnati, da se doseže njegova popolna kvaliteta. Radi tega priredi tudi letos c. kr. vin. nadzornik B. Skalicky v Rudolfovem pri državni vzorni kleti istotam več trodnevnih kletarskih tečajev, pri katerih se vinogradniki, vinski trgovci in gostilničarji lahko popolnoma priučijo umnega kletarstva. Revnejšim in oddaljenejšim vinogradnikom dovoljuje se proti ubožnim spričevalom celo majhne nagrade 10—12 K za potne stroške. Upamo, da noben vinogradnik ne zamudi tega za njega tako krvavo potrebnega pouka, kajti brez pravi-lega kletarstva ne doseže najboljši vinogradnik nobenega pravega uspeha s svojim pridelkom. Prošnje je vložiti na naslov c. kr. vinarskega nadzorstva v Rudolfovem vsaj do 5. decembra 1903.

(Obrtna zadruga) v Novem mestu je imela dne 29. oktobra t. l. svojo deveto redno sejo ob navzočnosti sle-dečih gg. odbornikov: Frančič, Malovič, Štefanovič, Ciber, Kos, Mramor, Horvat, Mikolič, Murn Fr. Predsedoval je na-čelnik g. Frančič. Sklepalo se je o nastopnih točkah: 1. Prošnja za podelitev samostojne sedlarske, tapetarske in lakirarske obrti. Se enoglasno odobri. 2.) Prošnja čevljarskega mojstra za pregled kazni radi opustitve naznanila učenca pri obrtni zadruzi; se po opravičujočih okoliščinah vsako nadaljno ka-zensko postopanje proti prosilcu enoglasno opusti. 3.) Dopis odvetnika kot zastopnika prosilca za podelitev pršutarske obrti. Enoglasno se sklene, da se odvetnika o zadevi natanko obvesti. 4.) Predlog g. Maloviča gledé vložitve interpelacije na c. kr. deželno vlado potom deželnega zbora kranjskega v zadevi oddajanja stavbenih delov potom javne dražbe posa-meznim obrtnikom. Enoglasno se sklene, da se dotična inter-pelacija pošlje deželnemu poslancu g. dr. Ivan Šušteršiču v Ljubljani, da jo deželnemu zboru čim prej predloži.

(Nedeljska šola za kmetske mladenčce.) V Novem mestu je sedaj vsako nedeljo od 9. do 10. ure do-poludne kmetijski poduk za odrasle mladenčce, katerega se lahko udeležijo tudi gospodarji. Ta šola se nahaja v hiši g. Jakšeta v Novem mestu, kjer je gostilna „pri Slonu“, in sicer v sobi na desno stran pritličja. Želeti je, da se kmetski mladeniči iz novomeške okolice udeležujejo v obilnem številu tega poduka, ki je brez plačen in v to namenjen, da se kmetski naraščaj kolikor mogoče izobrazuje v v svojem poklicu. Res je sicer, da pobere Amerika naj-boljše naše fante, al tudi to je res, da bi bila tista prostorna soba v kateri se podučuje, lahko bolj polna mladeničev, ako bi se hoteli zanimati za svoj stan, za svoj poklic in za svojo prihodnost. Gg. župniki in učitelji v okolici novomeški imajo najlepšo priliko, da delujejo v tem smislu med ljudstvom in po-magajo tej nedeljski šoli do mnogoštevilnega obiska in s tem vred ondi do osebnega vspeha. To šolo vzdržuje kmetijska podružnica novomeška. Za sedaj podučuje v njej pristav na Grmu, V. Rohrman in sicer o živinoreji. Pomagali bodo pa tudi drugi naši strokovnjaki, kakor hitro naraste število uka-željnih mladeničev tako, da se bo izplačalo pridobiti druge

učne moči. Zanimajmo se tedaj za naš napredek in obiskujmo pridno to šolo!

(Dolenjski Sokol) priredi v soboto dne 5. decembra t. l. Miklavžev večer v „Narodni čitalnici“ v Novem mestu. Začetek ob sedmi uri. Vstopnina za člane Dol. Sokola z obitelji 30 vin., za nečlane 60 vin. — Darila naj se blagovolijo oddati v soboto do 6. ure zvečer v čitalnici g. Kalčiču. Na vsak zavitek naj se zapiše ime, komu je namenjeno.

Odbor „Dol. Sokola“.

(Vinski sejem.) Preteklo nedeljo se je vršil v Metliki prvi vinski sejem, odkar so novi trtni nasadi na Belokranjskem. Na lepo odličnem vrtu gostilne pri „zlati kroni“ se je zbralo gotovo nad sto vinogradnikov, kateri so razstavili vino iz raznih tukajšnjih gor. Ob otvoritvi semenja je bilo že vse živo na vrtu in mnogoštevilni obiskovalci so pokušali, hodeč od mize do mize, pristno kapljico. Hvalila so se vsa vina, a prvenstvo se je dalo vinu iz Vidošic in Repice. Cena vinu je bila od 40 do 50 vinarjev. Po izvršitvi poskušnje so vstajali razni govorniki, povdarjajoč veliko požrtvovalnost vinorejcev, da so zopet obnovili vinograde. Seveda so vsi naglašali silnih potrebo boljših prometnih sredstev, katerih žalibog tako močno pogrešamo na Belokranjskem, vsled katerih smo pa tudi nekako ločeni od ostale Kranjske. To je gotovo tudi eden poglavitnih vzrokov, da ni bilo nikogar zunanjega na semenj in so se ga udeležili le belokranjski vinotržci. V navdušenih besedah so bodrili zlasti g. Bajuk iz Božakova, metliški župan g. Jutraž, meščan g. Trček in g. Gombač k vstrajnosti vinorejce in so tako pripomogli, da se je razvila prav iskrena zabava mej raznovrstnimi udeleženci, katero je povečala še metliška godba.

„Slovenec“.

(Ljudska knjižnica v Šmihelu) priredi po stari navadi zopet letos Miklavžev večer v gostilniških prostorih g. A. Pintarja v Kandiji in pri „Valentinu“ v Šmihelu. V Kandijo pride Miklavž krog polu 8. ure in prinese seboj veliko darov, pa malo šib. Stariši, ki imate pridne otroke, že veste, kaj storite! Ne pozabite napisati naslove na darove. — Tudi se javi, da bode 6. decembra knjižnični občni zbor, h kateremu se vabijo vsi člani. Občni zbor se prične takoj po popoldanski službi božji ob 3. uri. Ako bi ne bilo dovolj članov navzočih, se skliče pol ure pozneje drugi občni zbor, pri katerem se sklepa ob vsakem številu članov. — Vspored bode: poročila odbornikov, volitev novega odbora in razni nasveti.

Odbor.

(Za domobrance.) Vsled ukaza c. kr. deželne vlade v Ljubljani z dne 30. oktobra t. l., št. 21.726 se daje na obče znanje, da bodo vsi domobranci poklicani v letu 1904 k orožni vaji, kateri so bili neposredno potrjeni v domobranstvo ter so služili dve leti dejansko iz nabornih let 1893, 1895, 1897, 1899 in 1901, dalje tisti, kateri so služili dejanski tri leta iz nabornih let 1894, 1896, 1898 in 1900; dalje vsi tisti iz vojne rezerve v domobranstvo premeščeni nabornega leta 1893; slednjič tisti iz vseh nabornih let, kateri so bili v tekočem letu orožne vaje oproščeni, pa morajo isto v letu 1904 vršiti, in pa isti, kateri so v letu 1903 iz katerega družega vzroka od orožne vaje izostali pri domobranstvu. Opozarja se, da bodo tudi v letu 1904 orožne vaje meseca maja, junija in avgusta; vsakemu domobrancu je na prosto voljo dano, pravočasno vložiti prošnjo in naznaniti, kdaj želi vdeležiti se orožne vaje.

C. kr. okrajno glavarstvo v Rudolfovem.

(Razpis daril) iz cesarja Franca Jožefa I. zaklada za stare in zveste kmetijske posle. — Iz tega zaklada, ki je bil ustanovljen l. 1898. v proslavo vladarjeve petdesetletnice, se letos odda deset daril po 20 kron. Ta darila se razdelé meseca decembra takim kmetijskim poslom s Kranjskega, ki še sedaj služijo in se izkažejo, da so npravnega vedenja in da služijo mnogo (najmanj 30) let neprenehoma pri eni in isti hiši, ki se peča s kmetijstvom, pa doslej niso bili obdarovani. — Prošnje je vložiti do 10. decembra t. l. pri podpisnem odboru. Vsaka prošnja (ki je ni treba kolekovati) mora biti potrjena od domačega gospoda župnika in od županstva. Podpisani odbor prav prijazno prosi vse one, ki so jim taki posli znani, naj jih opozoré na ta razglas ter jim pomagajo sestaviti prošnjo, ali pa naj jo naredé namesto njih.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske, v Ljubljani, 15. novembra 1903.

(Razglas v splošno znanje.) Ker bode v torek po sv. Nikolaju letos praznik Marijinega spočetja, preloži se Miklavžev semenj v Metliki na sredo po svetem Nikolaju, to je na 9. decembra 1903, na katerega se kupci in prodajalci uljudno vabijo. — Županstvo mestne občine Metlika.

(Poštna zveza.) Od 1. decembra t. l. naprej bo med Rudolfovem (Novomesto) in Črnomljem dvakratna poštna zveza na dan: iz Rudolfovega zjutraj ob 3. uri 15 minut, iz Suhora ob šestih, iz Metlike ob osmih, iz Podzemlja ob sedmih 45 minut, iz Gradaca ob osmih 5 minut; prihod v Črnomelj ob devetih 5 minut dopoldne. — Iz Rudolfovega dopoldne ob 11. uri 20 minut, iz Suhora ob dveh 5 minut, iz Metlike ob treh 5 minut, iz Podzemlja ob treh 50 minut, iz Gradaca ob štirih 10 minut, prihod v Črnomelj ob petih 10 minut popoldan. Iz Črnomlja zjutraj ob 4. uri, iz Gradaca ob petih 5 minut, iz Podzemlja ob petih 20 minut, iz Metlike ob šestih 20 minut, iz Suhora ob sedmih 25 minut, prihod v Rudolfovo ob devetih 55 minut dop. — Iz Črnomlja ob 10. uri 45 min. dopoldne, iz Gradaca ob enajstih 50 minut, iz Podzemlja ob dvanajstih 5 minut, iz Metlike ob 1 uri 20 minut, iz Suhora ob dveh 25 minut, prihod v Rudolfovo ob 4. uri 55 minut popoldne.

(Zgled poštenosti.) Gosp. Franjo Mervar, tajnik posojilnice za Kandijo in okolico izgubil je po poti na pošto bankovec 1000 kron (reci tisoč kron), katerega pa je našla Ana Bukovec iz Rudolfovega št. 33 ter ga pošteno oddala. Zares, posnemanja vredna poštenost, ki zasluži vse pohvale.

(Ogenj) nastal je 14. m. m. ob polu 10. dopoldne v hiši Jurija Križe v Ašelic obč. Ceremošnice radi tega, ker je 4 letni sin Marije Križe Rudolf, pred hišo nakopičeno suho steljo zažgal. Ogenj se je razširil tako hitro, da so se ljudje komaj iz hiše rešili. Zgorelo je vse, kar je bilo v nji shranjenega. Provročena škoda znaša 600 kron, kateri 300 kron zavarovalnine nasproti stoji. K sreči ni bilo vetra, drugače bila bi vsa iz 11 hiš obstoječa vas v nevarnosti.

(Ogenj.) V torek zjutraj ob 1/2 3. uri dne 24. novembra je začelo biti plat zvona v župnijski cerkvi sv. Lovrenca in pri podružnici na Dolginji. V velikem strahu privro ljudje iz hiš in takoj zagledajo rudečega petelina žariti se visoko proti nebu v vasi Potok. Strašen je požar, kedar ga opazuješ po dnevu, a še mnogo groznejši po noči, ko se človek prebudi iz trdnega spanja. Gasilci so prihiteli od vseh strani ter si na vso moč prizadevali omejiti raščujoči plamen. Tako se je posrečilo rešiti vas, pogorel je le en gospodar Franc Gerdin. Kdo je zažgal, še ni jasno. Prejšnji dan je bil semenj v St. Lovrencu, mogoče da se je zgodila nesreča vsled nerodnosti ponočnih pijancev, mogoče tudi, da je imela hudobna roka zraven opraviti. Drugi trdijo, da so se vnela suha drva vsled živega pepela. V pozni jeseni pogoreti je strah. Pogorelec je vreden usmiljenih src.

(Nesreča.) 19. m. m. šel je 76 letni usnjar Anton Strniša iz Toplic št. 35 proti 10. uri dopoldne k svojemu, zunaj vasi stoječemu kozolcu, da bi na njemu streho popravil. Ob 2. uri popoldne istega dneva, našel ga je posestnik Janez Kren iz Toplic št. 20 pri omenjenemu kozolcu mrtvega ležati. Takoj poklicani zdravnik g. dr. Weibl konstatiral je, da je Strniša iz lestve padel in se vbil ali pa ga je med padcem zadela kap.

(Valvasor.) „Die Ehre des Herzogthums Krain“ bode kmalu razprodan. Kedo še toraj želi si enega omisliti, naj se blagovoli potruditi za njega pri knjigarni in založništvu J. Krajec nasl. v Novem mestu. — Naznanjamo tudi, da se je cena Valvasorja povikšala ter stane torej broš. 80 kron in lepo vezan 100 kron.

(Naznanilo občinam.) Tiskovina „Verzeichnis der zur Stellung gelangenden fremden Stellungspflichtigen“ dobiva se v tiskarni J. Krajec nasl. v Novem mestu.

(Marijin otrok.) Vodilo za ude Marijine družbe. Priredil in založil mašnik cistercijskega reda v Zatičini. Ta knjižica je ravnokar izšla ter je za dobiti v osmih dneh naravnost pri založništvu v Zatičini. Dobivala se bode pa tudi v knjigarni J. Krajec nasl. v Rudolfovem in v vseh drugih knjigarnah. — Knjižica je zelo primerna in mična po vsebini in jako lična po obliki in vezavi. Kaj več o njej prihodnjič. Cena v usnje vezana z rudečo obrezo 1.60 K, v usnje z zlato obrezo po 1.80 K, po pošti 10 vinarjev več.

(Današnji list) obsega dvanajst strani.

## Razne stvari.

\* (Zlata pravila prašičjereje.) 1.) Redi in oskrbuj prašiče kolikor moč dobro, in sicer živali za plemo kolikor se dá po ceni, pitavno žival, kar se dá obilno. 2.) Kaj popolneje se dá doseči le s specialiteto. 3.) Rabi samo zdrave živali pravičnega života za plemo in nikoli prezgodaj. 4.) Razven pitavnim prašičem privošči vsem živalim vsaki dan par ur gibanja na prostem, če je vreme zato; ravno zato so prešiči, ki se pasejo, tako zdravi. 5.) Skrbi za gorek zračen svinjak brez prepiha, ki bo po zimi topel, po letu lepo hladen. 6.) Vsako vznemirjenje živalim bolj ali manj škoduje, posebno onim, ki jih pitamo. 7.) Snaga je glavni pogoj srečne prašičjereje. 8.) Plemenskim živalim daj sicer obilne piče, pa ne do masti. 9.) Pokladaj vedno le zdravo krmo, ki tekne. 10.) Močna krmila polagaj bolj suha, korenstvo pa le kuhano ali sparjeno. 11.) Skrbi tudi vedno za svežo krmo. 12.) Vsaki dan pokladaj ob strogo določenem času pičo — mladim pujskom in odstavljenim ne pokladaj preveč naenkrat, zato pa tudi večkrat. 13.) Daj priliko ščetinarjem, da dobijo vsak dan na razpolago vapnenastih kosov prsti, kosove oglja i. t. d. 14.) Plemenski svinji mehko nastelji, predno se opraseti; nadzoruj sicer porod, a ne segaj prezgodaj vmes. 15.) Odšipni pujskom ostre zobčke, če le moreš vže v prvih 24. urah. 16.) Od 3. tedna naprej naj pridejo pujski ob lepem vremenu s svinjo vred na prosto, od 4. tedna neprej začni pokladati postransko pičo. 17.) Pusti pujske od 7 do 8 tednov pri svinji, za naprej odmenjene celo 9 do 10 tednov. 18.) V enem oddelku naj bodo skupaj samo enako hrepke živali, slabiče deni posebej. 19.) Če le moč, tehtaj pitavne prašiče vsaki mesec. 20.) Mnogo vodene krme da vodeno meso, močno oljnata piča da oljnato slanino in kuruza pobarva mast in slanino rumeno. 21.) Z ječmenom, grahom, bobom in rženimi otrobi se priredi najboljšo meso, slanino in mast.

P. P. — „Nar. Gosp.“

\* (Skraina raztresenost.) V Norimbergu na Nemškem je uradnik vodil razprodajo v neki zastavnici in je v raztresenosti prodal tudi svoj klobuk, ki ga je položil na mizo. Moral je brez klobuka domov.

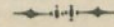
\* (Čudno maščevanje.) V neki majhni gorski vasi na Italijanskem se je sprl neki mož s poštnim potom, s katerim sta si bila prej dobra prijatelja. Ves razjarjen je prodal domačijo ter odpotoval v tujino. Sklenil je, se hudo maščevati nad svojim sovražnikom. Odposlal je namreč vsak dan pismo na vsakega vaščana dotičnega okolišča, kjer je bil njegov nasprotnik pošten pot. Na ta način je bil revež primoran, da je obiskal dan za dnevom najoddaljene, po gorovju raztresene koč.

\* (Prevaran redar.) Kolesar se je pripeljal zvečer v mesto. Ker ni imel prižgane luči, prijel ga je redar ter vprašal: „Kje imate svetilnico?“ „Tukaj, kakor vidite“, mu odgovori kolesar. „Da, pa zakaj je niste prižgali?“ „Kaj, ni prižgana? Pred nekoliko trenutki je še gorela!“ „Neumnost! Saj je ploščevina popolnoma mrzla. Vi je še sploh nocoj niste prižgali!“ zakriči redar. „Kaj še! ploščevina je tako tenka, da se v par minutah ohladi. To vam bom dokazal! Prižgal bom svetilnico ter jo zopet ugasnil; potem se bodem peljal tja do vogla hiše ter zopet nazaj in videli bode, da bode ploščevina svetilnice popolnoma mrzla.“ Policaj je bil s tem zadovoljen. Kolesar se je vsedel na svojega železnega konja, se peljal do prihodnjega vogala ter izginil za njim. — In policist ....?

\* (Amerikanski dvoboj.) V Louisville (Ohi) v Ameriki je razžalil John Fowlers Reverenda Bowman, ker ga je zasmehoval. Zato ga je imenoval Bowman „osla“. Zaradi tega izraza ga je Fowlers pozval na dvoboj, katerega je njegov nasprotnik tudi sprejel. Ker pa ima na dvoboj pozvani pravico, izvoliti si orožje, v katerim se bode, dvobojevala, izvolil si je Bowman „gnjila jajca“. Čeravno se je Fowlers strašno togotil, vendar je dvoboj moral sprejeti, sicer se mu bi predbacivalo, da je strahopetnež. Določeni dan sta prišla dvobojevalca, postavila se 15 korakov narazen in vsak je dobil košarico smrdljivih jajc. Vsak prime jajce v roko in bums je dobil Fowlers jajce v desno oko, da mu je kar lila smrdljiva tekočina po licih. Hotel je zakleti, toda ko je odprl usta — bums je imel drugo jajce v ustih. Divji od jeze je začel metati

jajce v svojega nasprotnika, toda niti z jednim ga ni zadel. Bowman mu je pa hladnokrvno poslal jajce za jajcem: tretje v čelo, četrto v uho, peto in šesto v glavo, sedmo zopet v usta, ko jih je revež malo odprl, da bi si oddahnil. Ko je pa smrdljivo tekočino izpluul ter začel preklinjati, razbilo se je že osmo jajce med njegovimi zobmi. Zdaj se pa ni mogel več premagati ter je začel prositi svojega nasprotnika, naj odjenja, kar je ta tudi milosrčno storil. Fowlers pa je baje prisegel, da ne bo nikogar več pozval na dvoboj.

\* (Dober jedec.) — V Temešvaru je stavil neki Nik. Gajanc, da poje kilogram slanine, deset parov klobas in pet kilogramov kruha. Stavo je dobil, njegov želodec bi bil prenesel to kvantiteto, toda napel se je tako, da je pritisnil na srce, ki je vsled tega počilo, in mož je hipoma umrl.



## Naznanila mestnega magistrata.

(Seja občinskega odbora v Rudolfovem) z dne 13. nov. 1903. Navzoči: župan g. pl. Sladovič; svetovalci gg. Rosman, Umek, Pauser jun.; odborniki gg. Barborič, Bruner, Ferlič Janez, Golja, Mogolič, Mramor, dr. Poznik, Vidic; zapisnikar tajnik Stukelj. — Gospod župan konstatuje sklepčnost odbora, otvori sejo, imenuje kot overovatelja zapisnika današnje seje g. Barboriča in g. Mogoliča ter preide k dnevnemu redu. — 1.) Čitanje zadnjega zapisnika z dne 31. okt. 1903, št. 2021. Zapisnik se prečita ter odobri. — 2.) Proračun za leto 1904. Gospod župan pojasni sestavo celega proračuna, omenja pa, da so postavke nastavljene kolikor je mogoče natanko po uspehu leta 1903 in po potrebi za l. 1904. Vspeh leta 1903 presega vse upanje, bolj natanko se bodo vspehi razvideli ob zaključku računov za leto 1903. Dovolj za danes, ako mimogredé omenim, da se je investiralo za prepotrebno kanalizacijo ter za popravo ulic, za napravo novega peršča, za popravo in prestavljanje sejmišča itd. ne da bi bilo v proračunu za l. 1903 uvrščen potreben znesek. V proračunu za l. 1903 je bilo le 5000 K v ta namen, izdalo se je pa okoli 20.000 K, tako da je občinska uprava v l. 1903 zamogla brez da bi najela kako posojilo iz svojih rednih dohodkov oziroma iz raznih prihrankov v celokupni upravi pokriti vse stroške za gori omenjene investicije. Toliko smatral sem za dolžnost omeniti, ker sem lani ob razpravi proračuna zagotavljal, da bodo dohodki od raznih zaostankov, kakor tudi zaradi rednega iztirjanja primerno narastli, izdatki pa pri posameznih točkah zaradi upeljave natančne kontrole gotovo se zmanjšali in da pri tem ne bodo trpele nobene škode javne potrebne naprave. To prepričanje ob sestavi lanskega proračuna se je popolnoma uresničilo ter bode tudi v prihodnji strogo paziti na to, da mestna uprava skrbi natanko, da se vsi viri, kateri stojijo na temelju občinske postave na razpolagi, v korist iste natančno izkoriščajo, ker le na tej podlagi bo mogoče v kratkem času občinska bremena prebivalstva olajšati. V prvi vrsti omeniti mi je blagohotno naklonjenost mestne hranilnice v Rudolfovem, da je ista obrestno mero za dolgove, kateri so omenjeni v izrednih stroških, znižala na 4 1/4 % in amortizacijo na 1/2 % tako, da se s tem vsako leto prihrani 3025 K. Za to blagohotnost izreka isti v imenu mestnega odbora zahvalo. — 8 tem preide na čitanje proračuna.

I. Poglavlje. Uprava v obče. Potrebščina 9362 K, pokritje 880 K. — Ta postavka je po proračunu l. 1903 v toliko večja, ker so se plače stražnikom zvišale in tudi en stražnik več nastavljen. — II. Uprava mestne imovine: potrebščina 6385 K, pokritje 43.856 K; najemščina od mestnih poslopj se je od 9900 K na 10.402 K povikšala. Za pokritje celega proračuna se predlaga v tem poglavju 48 % doklada na direktne davke, 18 % naklada na užitnino od mesa, vina, vinskega in sadnega mošta, pobiranje pasjega davka 6 K od vsacega psa na leto, 4 % gostaščina ter pobiranje od porabljenega žganja občinska naklada. — III. Ceste, ulice in jarki: potrebščina 4200 K, pokritje 10 K. Akoravno se je uvedlo redovito snajenje mesta in pomnožilo število javnih svetilk, so se v tem poglavju znižali stroški radi vpeljave kontrole nego so bili v proračunu l. 1903. — IV. Zdravstvene in blagotvorne zadeve: potrebščina 6655 K, pokritje 4178 K. Pri tem poglavju so se izdatki gledé na proračunu iz l. 1903 znižali, posebno velja to gledé izdatkov ubožnega zaklada, kateri je v letu 1903 aktiven, druga leta pa je občina morala v pokritje primanjkljaja iz lastnega premoženja čez 1000 K prispevati. Podpore so se dovolile sledečim društvom: gasilnemu društvu 250 K, dijaški kuhinji 150 K, bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji 200 K, mestni godbi 300 K. — V. Šole: potrebščina 2530 K, pokritje 254 K. — VI. Vojaška nastanitev: potrebščina 280 K, pokritje 150 K. — VII. Izredni stroški: na amortizaciji in obrestih se potrebuje znesek 14.737 K, dočim se je prejšnja leta izplačevalo za iste 17.762 K, torej se je ta postavka zmanjšala za znesek 3025 K. Po prečitaju celega proračuna kakor ob potrebnosti tako tudi ob pokritju, predlaga g. župan, da se primanjkljaj na sledeči način pokrije: 1.) se naloži 48 % naklada na direktne davke, 2.) se pobira občinska naklada od vsega v občini porabljenega žganja, in sicer: a) od porabe vseh žganih opojnih tekočin po stopinjah 100 delnega alkoholometra vsako hektolitersko stopinjo 20 helerjev; b) od porabe likerjev in vseh poslanih tekočin po 10 helerjev od litra brez razločka na stopinjo alkoholovine. 3.) Se pobira 18 % naklada na užitnino od mesa, vina, vinskega in sadnega mošta, 4.) 4 % gostaščina. 5.) pobiranje pasjega davka od vsakega psa po 6 K na leto. Nadalje se primanjkljaj od 821 K pokrije iz prihrankov pri raznih postavkah v proračunu za l. 1904. Po debati, katere so se udeležili razni odborniki, se je posebno povdarjalo, da bi bilo potrebno, da bi se občinske doklade znižale oziroma užitnina napustila. Gledé naklade o pobiranju žganja se omenja, da bi se delalo na to, da tudi obmejne občine isto naložijo. Gospod župan

podarja, da je letšnji proračun nasproti proračunu l. 1903 veliko bolj ugoden, ker je v proračunu za leto 1903 mestna občina za pokritje primanjkljaja iz lastnega premoženja imela postavke v hranilnici naložene in realizovane glavnice 16.981 K, katere postavka je v proračunu za l. 1904 popolnoma izginila. Kakor hitro bodo nekatere postavke v izdatkih izrednega proračuna odpadle, kar je tudi v najkrajšem času pričakovati, potem se bodo morale občinske doklade primerno znižati ter tudi užitnino popolnoma odpraviti. Bilo bi pa priporočati posebno z ozirom na to, da je Dolenjska vinorodni in živinorejski kraj, da se postavi v proračun za l. 1905 doklad na pivo, ter s tem bi se doseglo znižanje občinske doklade. — Ob enem zagotavlja gospod župan, da ima upanje, da bo drugo leto proračun še bolj ugoden. Po končani debati stavi g. Golia sledeči predlog: Predlaga, da se proračun, katerega je odobril finančni in upravni odsek, sprejme v celoti kakor v potrebščini tako tudi v pokritju. Ker se noben več ne oglasi, dá gospod župan ta predlog na glasovanje in se isti soglasno sprejme. — 3) Poročilo županstva o dopisu c. kr. okrajnega glavarstva, št. 23 515 radi dovolitve triletnih živinskih sejmov v Srednjivasi. Sklene se soglasno, da se c. kr. okrajnemu glavarstvu poroča, da mestno županstvo ugovarja proti podelitvi naprošenih sejmov v Srednjivasi in to radi tega, ker je na Dolenjskem itak že preveč sejmov in bi bila pomnožitev sejmov le v kvar ljudstva in živinoreji. — Ker je dnevni red končan, g. spod župan sejo zaključí.

Vabilo. Za nastopajoče novo leto vabljen je občinstvo sploh, naj se vljudno odkupi po znanih rešitvenih kartah za novoletna in godovna voščila. To je splošna stara navada v mestih. Doneski se porabijo v korist tukajšnjih revežev. — Vsem darovateljem se izjavi v imenu revežev iskrena zahvala, ter se bodo imena istih naznanila. — Cena vsaki karti je 70 vinarjev. — Velikodušnost in milosrčnost p. n. dobrotnikov s tem ni omejena. Dobivajo se karte v mestnem uradu.

Vsled sklepa občinskega odbora z dne 9. dec. 1902 se opetovano sledeče razgláša. Vsak lastnik, oskrbnik, hišnik ali najemnik hiše, stavbišča ali drugih prostorov je vezan snaziti prostor pred istim in sicer v širini eden in pol metra. Ko bi pa ne bila ista ulica ali pešpot 3 metre široka, pa do polovice iste. Po zimi pa, kadar polzi ali se napravi poledica, imajo iste s peskom, pepelom ali žaganjem posuti. Ako se javna cesta, ulica, prostor pri nakladanju ali izkladanju blaga, drv, slame, drugega materiala, posebnost odvažanje gnoja itd. ponesnaži, tedaj mora dotičnik, kateri je to zakrivil, takoj očistiti. Kdor zanemari ta določila, bo kaznovan, in vrhu tega sme mestna občina tudi dati izvršiti dotično opuščeno ali nemarno opravljeno delo ob stroških mudljivega lastnika.

## I. Redni dohodki in stroški.

### Potrebščina.

| I. Uprava v obče:                |  | kron |
|----------------------------------|--|------|
| Funkcijske pristojbine župana    |  | 800  |
| Tajnikova plača s stanovanjem    |  | 1600 |
| Redarstvo                        |  | 3600 |
| Prižigalec                       |  | 720  |
| Gozdni paznik                    |  | 192  |
| Obleka stražnikom                |  | 500  |
| Pisarniške in uradne potrebščine |  | 1500 |
| Vozni stroški                    |  | 50   |
| Odgon                            |  | 300  |
| Razno                            |  | 100  |

### II. Uprava mestne imovine:

|                                               |  |      |
|-----------------------------------------------|--|------|
| Davki in ekvivalent                           |  | 2145 |
| Vzdrževanje mestnih poslopij                  |  | 800  |
| Nakup zemljišč                                |  | 600  |
| Nakup in popraviljanje hišne opreme           |  | 440  |
| " " orodja in rekvizit                        |  | 200  |
| Pasivne obresti                               |  | 300  |
| Zavarovalnina                                 |  | —    |
| Gozdni troški                                 |  | 200  |
| Kopališče                                     |  | 400  |
| Sejmišče                                      |  | 900  |
| V hranilnici naložene in realizovane glavnice |  | —    |
| Razno                                         |  | 400  |

### III. Ceste, ulice, trgi:

|                    |  |      |
|--------------------|--|------|
| Čiščenje mesta     |  | 1500 |
| Razsvetljava mesta |  | 1700 |
| Kanali in jarki    |  | 400  |
| Razno              |  | 600  |

### IV. Zdravstvene in blagotvorne zadeve:

|                                        |       |          |
|----------------------------------------|-------|----------|
| Bolnica za silo                        |       | 250      |
| Dilančeva ustanova                     |       | 300      |
| Giselina ustanova                      |       | 100      |
| Gimnazijskega jubileja ustanova        |       | 100      |
| Ustanova povodom 50 letnice Njega Vel. |       | 400      |
| Ubožni in hiralski zaklad              |       | 3500     |
| Podpore raznim društvom                |       | 900      |
| 1. Gasilno društvo                     | 250 K | 900 kron |
| 2. Dijaška kuhinja                     | 150 " |          |
| 3. Bolnica usmilj. bratov v Kandiji    | 200 " |          |
| 4. Mestna godba                        | 300 " |          |
| Konjač                                 |       | 30       |
| Zaklad za stavbo bolnice               |       | 895      |
| Razno                                  |       | 100      |
| Dolhofova ustanova                     |       | 80       |

### V. Šole:

|                                |  |      |
|--------------------------------|--|------|
| Deška šola                     |  | 600  |
| Dekliška šola                  |  | 1400 |
| Obrtna šola                    |  | 300  |
| Zaklad za stavbo dekliške šole |  | 230  |
| Razno                          |  | —    |

### VI. Vojaška nastanitev:

|                     |  |        |
|---------------------|--|--------|
| Nastanjenje vojakov |  | 250    |
| Razno               |  | 30     |
| Redna potrebščina   |  | 29.42  |
| Izredna potrebščina |  | 20.737 |
| Skupno              |  | 50.149 |

### Pokritje.

#### I. Uprava v obče:

|                                   |  |     |
|-----------------------------------|--|-----|
| Pristojbina za meščansko pravo    |  | —   |
| Pristojbina za meščanske ogleda   |  | 50  |
| Pristojbina za meščanske razglase |  | 160 |
| Odgon                             |  | 300 |
| Živinski potni listi              |  | 150 |
| Redarstvo                         |  | 270 |
| Razno                             |  | 10  |

#### II. Uprava mestne imovine:

|                                            |  |        |
|--------------------------------------------|--|--------|
| Najemščina od poslopij                     |  | 10.402 |
| Najemščina od zemljišč                     |  | 80     |
| Skupila za zemljišča in obresti teh skupil |  | —      |
| Skupila za material in rekvizite           |  | 40     |
| Užitnina                                   |  | 2300   |
| Doklade                                    |  | 10000  |
| Gostaščina                                 |  | 2800   |
| Tržna štantnina                            |  | 630    |
| Tržna pristojbina                          |  | 5000   |
| Mestni lov                                 |  | 90     |
| Pasji davek                                |  | 350    |
| Gozdni dohodki                             |  | 7500   |
| Priznanila                                 |  | 69     |
| Kopališče                                  |  | 200    |
| Obresti od obligacij                       |  | 808    |
| Obresti od aktivnih glavnice               |  | 817    |
| V hranilnici naložene in realiz. glavnice  |  | —      |
| Žganje                                     |  | 2800   |
| Razno                                      |  | 20     |

#### III. Ceste, ulice, trgi:

|               |  |    |
|---------------|--|----|
| Razni dohodki |  | 10 |
|---------------|--|----|

#### IV. Zdravstvene in blagotvorne zadeve:

|                           |  |      |
|---------------------------|--|------|
| Bolnica za silo           |  | 250  |
| Dilančeva ustanova        |  | 300  |
| Ubožni in hiralski zaklad |  | 3500 |
| Zaklad za stavbo bolnice  |  | 48   |
| Razno                     |  | —    |
| Dolhofova ustanova        |  | 80   |

### V. Šole:

|                                |  |     |
|--------------------------------|--|-----|
| Zaklad za stavbo dekliške šole |  | 30  |
| Obresti od Arkotove ustanove   |  | 224 |
| Razno                          |  | —   |

### VI. Vojaška nastanitev:

|                    |  |       |
|--------------------|--|-------|
| Povračila vojaštva |  | 150   |
| Razno              |  | —     |
| Skupaj             |  | 49328 |

## II. Izredni stroški.

### I. Amortizovanje in obrestovanje posojil:

- Pri mestni hranilnici ljubljanski najeto posojilo 28.000 K iz l. 1892. Vračilni rok in obresti 950  
31. decembra 1903 ostanek — 20.208 K.
- Pri mestni hranilnici v Rudolfovem najeto posojilo 77.000 K iz leta 1898. — Vračilni rok in obresti 3657 50  
31. decembra 1903 ostanek — 73.821 44 K.
- Pri mestni hranilnici v Rudolfovem najeto posojilo 77.000 K iz leta 1901. — Vračilni rok in obresti 3657 50  
31. decembra 1903 ostanek — 75.530 84 K.
- Pri kranjski hranilnici v Ljubljani najeto posojilo 60.000 K z dne 7. julija 1903 —  $3\frac{1}{2}\%$ . — Vračilni rok in obresti 2100  
31. decembra 1903 ostanek — 58.700 K.
- Pri kranjski hranilnici v Ljubljani najeto posojilo 100.000 K z dne 5. oktobra 1901 —  $3\frac{1}{2}\%$ . — Vračilni rok in obresti 3500  
31. decembra 1903 ostanek 99 000 K.
- Pri c. kr. finančnem erarju za stavbo davkarije posojilo 16.000 K Vračilni rok in obresti 1872  
31. decembra 1903 ostanek — 4700 K.
- II. rok c. kr. državní upravi za gradnjo mostu čez Krko (dolga je dne 31. dec. 1902 še 10.453 K 66 v, vrniti je od l. 1903 naprej v petletnih obrokih) 2000

### Drugi izredni troški:

- Prispevek k zgradbi c. kr. gimnazije 1000
- Za pokritje stroškov kanala pri c. kr. okrajnem glavarstvu 2000
| Skupaj |  | 20737 |

## Glavni pregled.

| Potrebščina.                          |  | kron  |
|---------------------------------------|--|-------|
| 1. Uprava v obče                      |  | 9326  |
| 2. Uprava mestne imovine              |  | 6385  |
| 3. Ceste, ulice, trgi                 |  | 4200  |
| 4. Zdravstvene in blagotvorne zadeve  |  | 6655  |
| 5. Šole                               |  | 2530  |
| 6. Vojaška nastanitev                 |  | 280   |
| Redna potrebščina                     |  | 29412 |
| Izredna potrebščina                   |  | 20737 |
| Skupaj                                |  | 50149 |
| Pokritje.                             |  |       |
| 1. Uprava v obče                      |  | 880   |
| 2. Uprava mestne imovine              |  | 43856 |
| 3. Ceste, ulice, trgi                 |  | 10    |
| 4. Zdravstvene in blagotvorne zadeve. |  | 4178  |
| 5. Šole                               |  | 254   |
| 6. Vojaška nastanitev                 |  | 150   |
| Skupaj                                |  | 49328 |
| Primanjkljaj od                       |  | 821   |

se pokrije z prihranki leta 1904.

## Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

Gosp. dr. J. Schegula za prvo polletje 30 K; neimenovan gospod 4 K; g. Fr. Možina, posestnik in gostilničar, 2 K; g. župnik Fr. Jarc 10 K; iz št. Ruprt 2 K; g. dekan Fr. Schweiger 10 K; g. župnik Jakob Porenta vrečo pšenice; g. župnik Andrej Česenj vrečo pšenice, 2 vreči krompirja in zeljnatih glav; iz Mirne peči zopet 3 vreče krompirja in zelja; g. veleposestnik K. Germ 4 vreče krompirja; župljani v Valtu vasi poldrugi mernik fižola in voz krompirčka, repe, korenja in nekaj glav zelja. Srčna hvala!

Dr. Jos. Marinko.

## Umrli so:

14. nov. Jera Jerman, neomožena zasebnica, 82 let, naduha, št. 168  
25. nov. Gabrijel Elbert, oženjen zasebnik, 82 let, ostarelost, št. 208

## Loterijske številke.

|         |              |    |    |    |    |     |
|---------|--------------|----|----|----|----|-----|
| TRST,   | 14. novembra | 11 | 27 | 14 | 52 | 36. |
| GRADEC, | 21. novembra | 63 | 51 | 86 | 59 | 62. |
| TRST,   | 28. novembra | 72 | 78 | 88 | 8  | 14. |

## Tržne cene dne 23. novembra 1903 v Rudolfovem.

| Imenovanje | Hektl. po |    | Imenovanje                 | Hektl. po |    |
|------------|-----------|----|----------------------------|-----------|----|
|            | K         | h  |                            | K         | h  |
| Šenica     | 13        | —  | Leča                       | 11        | 71 |
| Rž         | 12        | 68 | Bob                        | 9         | 76 |
| Koruza     | 10        | 08 | Ajda                       | 10        | 08 |
| Oves       | 6         | 18 | Proso                      | 9         | 76 |
| Ječmen     | 9         | 76 | Soršca                     | 12        | 36 |
| Krompir    | 5         | 20 | Lan                        | —         | —  |
| Fižol      | 11        | 71 | Jajca po 6 za 40 vinarjev. |           |    |
| Grah       | 11        | 71 |                            |           |    |

## ZAHVALA.

Vsem in vsakemu posebej, ki so nam v dnevih bridke žalosti vsled težke izgube našega ljubljenega očeta, oziroma soproga, izrazili svoje sočutje, ter ga v Novem mestu in v Ljubljani na tako časten način spremili na njegovi zadnji zemeljski poti, in zanj tudi darovali daritev sv. maše in molitve, zahvaljujemo se prav pristočno.

NOVO MESTO 28. novembra 1903.

V svojem in sorodnikov imenu:  
Prošt dr. Seb. Elbert.

## Na prodaj

je obširno posestvo v Brunivasi št. 2 pri Mokronogu, osboječe iz gospodarskih poslopij, njiv, travnikov, vinograda in gozdov, v katerih je do 1400 smrek različne velikosti. Več se izve pri lastniku g. župniku v Sempetru pri Novem mestu. (278—2)

## Zdravje je največje bogastvo.

Ustanovljeno l. 1360. **Kaplje sv. Marka.**

Te glasovite in nedosegljive „kapljice sv. Marka“ se uporabljajo za zunanjo in notranjo uporabo. Osobito odstranjujejo trganje in koljenje po kosteh, nogah in rokah, ter izlečejo vsaki glavobol. One delujejo nedosegljivo in spasonosno pri boleznih na želodcu, ublažujejo izmečke, odpravijo nadihu, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Preženejo velike in male gliste, ter vse bolezni izvirajoče od glist. Delujejo izborna proti hripavosti in prehlajenju. Lecijo vse bolezni na jetrih in slezih ter kóliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse bolezni izvirajoče od mrzlice. Te kapljice so najboljša sredstvo proti boleznim na maternici in madronu, radi tega ne bi smele



1 ducat (12 stekl.) 4 K — v 3 ducati (36 stekl.) 11 K — v  
2 ducata (24 stekl.) 8 K — v 4 ducati (48 stekl.) 14 K 60 v  
5 ducatov (60 stekl.) 17 K — v

Na razpolago imam na tisoče priznanih pisem, katerih mi ni mogoče radi pomanjkanja prostora navesti. Zato navajam samo imena nekaterih gospodov, ki so uporabljali „kapljice sv. Marka“ z najboljšim uspehom, ter popolnoma ozdravili: Ivan Baretičič, učitelj; Stjepan Barić, župnik; Ilija Mamić, opankar; Janko Kišulj, kr. nadlogar; Stjepan Seljanec, seljak; Sofija Vukelić šivilja itd. itd. (281—1)

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg, št. 50., poleg cerkve sv. Marka. Ustanovljeno l. 1360.

## Zdravje je največje bogastvo.

## Stanovanje

se odda v najem s prvim decembrom, obstoječe s treh, oziroma štirih sob, kuhinje in jedilne shrambe. — Natančneje se izve v Drgančevi hiši v Kandiji. (259—3)

## Trgovina

(279—2)

## Alfonz Oblak-a Novomesto

priporoča svojo veliko zalogo za

## Miklavža in Božično drevo

kakor finih čokoladnih, fondantnih in drugih bonbonov, fig, rožičev, pomeranč, okraskov za božično drevo, šolskih potrebščin in lepih punčk.

Na razpolago so tudi raznovrstni likerji, šampanjec, cognac, fini Jamaica rum in čaj, in sploh velika zaloga specerijskega in galanterijskega blaga.

☞ Zahtevajte pri nakupu ☞

# Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „jelen“.

Varstvena znamka.



Ono je zajamčeno čisto in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno.  
Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilo neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

(16-9)

Dobiva se povsod!

## Vizitke

najlepše in moderne  
izdeluje tiskarna ● ●

● ● ● J. Krajec nasl.  
● ● ● v Rudolfovem.

(1-188)



### Hiša

je zaradi preselitve pod prav ugodnimi pogoji naprodaj v Črnomlju na glavnem trgu na vogalu zraven pošte, pripravna za vsako trgovino. Tik hiše se bode delala nova državna cesta in nov železen most. — Vse natančneje pové

(274-2)

Davorin Frančič,  
klobučar v Novem mestu.

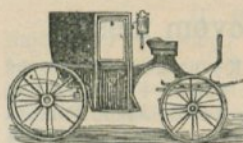
(287)

## Išče se

Janez Sekula, kateri je odšel pred 6. leti na Gornje-Avstrijsko v Petenbach, kjer je delal na železniški progi nekaj časa a pozneje zginil, da se sedaj nič več o njem ne sliši. Omenjeni bil je star 32 let, služil je tudi pri domobrancih, ima vid malo pokvarjen, ter gleda nekoliko navskriž. Kedo kaj o njem vé, je uljudno prošn, naj blagovoli naznaniti njegovi ženi Mariji Sekula, Dolž, štev. 23. fara Stopiče, pošta Novomesto.

## Naznanilo.

Podpisani uljudno naznanjam prečast. duhovščini in slavnemu občinstvu, da sem se s svojo novo



## kolarnico

preselil od novega mosta v Kandiji v svojo lastno hišo ob novi cesti nasproti Košičkovi žagi. Za nadaljna mnogobrojna naročila v napravo vsakovrstnih kočij in drugih vozov po najnovejših sistemih, se najtopleje priporoča spoštovanjem

(288-1)

Anton Sedlar  
kolarski mojster v Kandiji.

Dobro ohranjena cela

## špecerijska oprava

se prodaja radi selitve pod prav ugodno ceno takoj.

Kjé, pove uredništvo „Dolenjskih novic.“

(286-1)

## V bližini Novega mesta je na prodaj lepo posestvo z gostilno

in velikim vrtom ter z vsem gospodarskim poslopjem. Natančneje pri upravnistvu „Dol. Novic“.

(180-5)



## Slamoreznice,

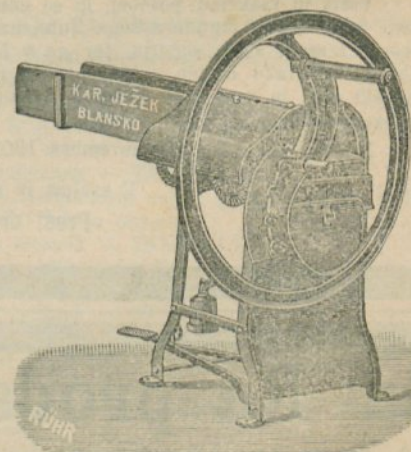
gepeljne v najnovejših sistemih ter drugo gospodarsko, mizarstvo, ključavničarsko, kovaško in črevljarsko orodje najboljše kakovosti in po prav vredni ceni, kakor tudi vsakovrstne puške, samokrese, (revolverje) in druga streliva, patrone za puške in revolverje, kapseljne

itd., nadalje svedre za kamne vrtat, vse velikosti macol, smodnik za razstreljivat kamnov, žage pod jamstvom (poprečne in mlinke), vse to ima v največji zalogi

(289-1)

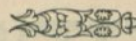
## ADOLF GUSTIN

trgovina z železnino in špecerijo in prodaja c. kr. smodnika  
v Rudolfovem.



## Mično in ceno!

Novosti nürnberškega blaga (igrače),

**najbolj mične pupe v največji izberi,** 

nadalje vsakovrstne novošegne

**darila za Miklavža in božič za male in velike**

najnovejši okraski za božično drevesce, jeslice in podobe, veliko izbiro Miklavže vih, božičnih in umetnih razglednic, vse bele-triščične in poučne časopise, modne žurnale, muzikalije in knjige prodaja po izvirnih cenah v občo zadovoljnost

**Friderik Tandler,**

(282—1)

trgovina knjig, igrač in galanterijskega blaga v Rudolfovem.

 Imam naprodaj

**300 hektolitrov**

črnega in belega vina lastnega pridelka, nekaj rakije in istri-janskega rudečega brinja in namiznega olja. Vse solidno po-stavljeno na državni kolodvor po primerno nizki ceni.

Ivan Pujmann,

(258—3)

trgovec in posestnik Dignano, Istra.

## Prodajalna in gostilna

se odda v najem v Zgornji Straži s 1. januarjem 1904. —

Za gostilno išče se za isti čas tudi

 natakar ali natakarica. 

Natančneje pri g. Janez Vintarju v Straži (pri Novem mestu.)

## Spretnega pisarja

sprejme od 1. januarja 1904 proti mesečni plači 60 kron pisarna c. kr. vinarskega nadzorstva. Isti mora biti nemškega in sloven-skega jezika v besedi in pisavi vešč. (280—1)

Lastnoročno, nemško pisane prošnje do 15. decembra t. l. na naslov: B. Skalicky, c. kr. vinarski nadzornik v Rudolfovem.

Uljudno naznanjam slavnemu občinstvu, da prodajam

**domače kranjske klobase  
in suho meso.**

Vsako soboto dobijo se sveže

mesene klobasice (Bratwürsteln), krvave in jeterne klobase.

Spoštovanjem se priporočuje

(276—2)

**Pavel Haider v Kandiji**

(gostilna pri Pintarju.)

## Lepa prodajalna

s stanovanjem se dá po nizki ceni v najem v Bršljinu hiš. št. 28. — Natančneje se izve ravno tam pri Jožefu Vrček. (285)

## Šunka

s kožo 1 gld., brez kože 95 kr., brez kosti s kožo 1 gld. 10 kr., plečeta brez kosti 90 kr., suho meso 78 kr., slanina 82. prešičevi jeziki 1 gld., goveji 1 gld. 20 kr., glavčina brez kosti 45 kr. Dunajske salame 80 kr., prave, boljše 1 gld., iz šunke 1 gld. 20 kr., ogrske 1 gld. 80 kr. kilo, velka klobasa ena 20 kr. — Pošilja le dobro, pošteno blago od 5 klg. naprej proti povzetju. (188—8)

Janko Ev. Sirc v Kranju.

## Za božični čas!

**V prodajalni J. Krajec nasl. v Rudolfovem**

dobivajo se vsakovrstna

**darila za sv. Miklavža in božič,**

različne Miklavževe, božične in novoletne razglednice. Nadalje: lepi molitveniki, knjižice s povestmi in zgodbami, dvanajst zvezkov Kristof Šmida; krasni zborniki za razglednice in fotografije, pisalne pod-loge, lepi tintniki za pisalne mize ter drugi namizni okraski; moderne kasete pismenega papirja itd. V veliki izberi so različni božični prti, barveni in svilnati papir, podobice za jaslice in tudi jako mične že narejene jaslice. Za prekupevalce posebno znižana cena. — Pri nas se vedno dobivajo svetnjice, tra-kovi ter vodila za Marijine družbe, podobice, rožnivecni itd. Pri tej priliki usojamo se opozoriti na svojo popolno in najbolje urejeno zalogo različnega papirja, pisarniškega, pisemskega, konceptnega, dokumentnega, risarskega ter vsakovrstnega ovojnega papirja. (283—1)

Stanje vlog 31. dec. 1902:  
čez 9 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša  
prilika za štedenje:

Denarni promet v l. 1902:  
čez 32 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1,

## LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: KONGRESNI TRG št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik  
od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan  
ter jih obrestuje po

4  $\frac{1}{2}$   $\frac{0}{0}$

brez kaknega odbitka, tako, da sprejme  
vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih  
4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1902: 9,501.351 K 52 h. Denarni promet v letu 1902: 32,596.882 K 65 h.

HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. —

Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1903.

(137—11)  
Dr. Ivan Šusteršič,  
predsednik.

Josip Šiška, knezoškofijski kancelar,  
podpredsednik.

### Odborniki:

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — Josip Jarc, veleposestnik v Medvodah. — Dr. Andrej Karlin, stolni kanonik v Ljubljani. — Karol Kauschegg, velepos. v Ljubljani. — Matija Kolar, župnik pri D. M. v Polju. — Ivan Kregar, načelnik okr. boln. blag. v Ljubljani. — Frančišek Leskovic, zasebnik in blagajnik „Ljud. pos“. — Karol Pollak, tovarnar in pos. v Ljubljani. — Gregor Silbar, župnik na Rudniku. — Dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani.



Za  
v Avstriji

koncesijo  
vano

francosko prekmorsko družbo  
„Compagnie generale Transatlantique“

Edina direktna in najkrajša črta  
poštних brzoparnikov, ki prevažajo zanesljivo,  
brez prelaganja, samo 6 dni

**iz Havra v Newyork.**

➡ Iz Ljubljane se odpotuje vsak ponedeljek.

Za vožnje tu- in inozemskih železnic, za navadna in okrožna  
potovanja in prireditve romarskih vlakov,

daje pojasnila in veljavne vozne liste

edina oblastveno potrjena potovalna pisarna

**Ed. Šmarda**

— v Ljubljani, Dunajska cesta št. 6 —

blizu znane gostilne „pri Figabirtu“. (300—26)

**POZOR!**

➡ Ženske lase zmešane in rezane  
kupujem na malo in veliko. Plačam  
od zdaj mnogo višjo ceno. — S tem  
opozarjam nabiralce las na moj naslov. — Ivan Svetec, brivec,  
Rudolfovo, Glavni trg (nasproti mestne hiše), (272—2).

Največje  
najstareje  
parobrodno  
društvo  
na  
svetu.

**Hamburg-Amerika Linie**

**v Ameriko** zanesljivo v 6 dnevih  
direktna, najhitrejša prekomorska vožnja z brzoparniki  
iz **Hamburga** v **Novi York** ali pa v **Halifax**.

Brezplačna vsakovrstna pojasnila daje od visoke vlade potrjeni zastopnik:  
**Hamburg-Amerika Linie**  
**Fr. Seunig v Ljubljani**  
Dunajska-cesta št. 31 poleg velike mlitnice ali ščranga.

Njega  
parobrodje  
obsega  
280  
velikanskih  
parnikov.